

Fluxu

Origines
feudorum

1772

92.
ANDREAE HVSZTI
IVRIS PRVDENTIAE ET POLITICAE
IN INCLYT. COLLEG. REFORMAT.
CLAVDIOPOLITANO
PROFESSORE

DISQVISITIO
QVA
ORIGINES FEVDORVM

ATQVE
IVRIS FEVDALIS
NON ALIAS
NISI HVNNICAS ESSE
PROBATVR.

LIPSIAE
EX OFFICINA LANGENHEMIANA
CICIDCCLXXII.

BENEVOLE LECTOR.

Diuersas esse doctorum uirorum de origine feudorum atque adeo iuris feudalis opiniones, in uulgus satis notum est, uas ex instituto enarrauit ill. Gebauerus in *angulari dissertatione* Lipsiae edita, atque in *thesauro iuris feudalis Tom. I.* recusa. Ibi refutatis aliorum opinionibus magno eruditionis adparatu docet, non alias esse feudorum origines, nisi germanicas. In alia omnia discessit *Huszti*, qui in libello elegantissimo, quem *Iurisprudentiam Hungarico-Transiluanicam* * inscripsit, integro titulo id demonstrare conatur, falsas esse, uas eruditi haecenus de feudorum origine

A 2

foue-

* Prodiit libellus *Cibinii in Transluania. 1742. 4.*

fouerint sententias, quum certo certius si
eorundem originem Hunnis unice deber
a quibus salutare hocce institutum etiam a
alios populos fit propagatum. Nostrum
quidem non est, uiri docti argumenta di
cūtere: quia tamen iste libellus in Germa
nia rarissimus est, e re B. L. esse putauimus
si integer saltim titulus separatim reuideretur.
Scripsi Francof. ad Vidr. a.

15. Mart. 1772.

~~_____~~

~~_____~~

DE
IVRE FEVDALI HVNNO-
GOTHO - LONGOBARDO-
GERMANICO.

§. I.

Tertium ius humanum, quod cum *Feu-*
iure Hungarico - Transiluanico *dum*
arctissimam cognationem habet, *quid?*
est *ius feudale*. Est autem *feudum* ius in re
aliena immobili, plenissime utenda fruenda,
alicui ex benevolentia domini, sub conditio-
ne mutuae fidelitatis constitutum. Vel bre-
uius: *feudum* est concessio domini utilis sub
lege fidelitatis. Vid. Stryk. *Exam. iur. feud.*
cap. 2. quæst. II.

§. II.

1. Dicimus, *feudum* esse ius, id est, *faculta-* *Eius*
tem seu *potestatem*, a domino *directo*, seu su- *inter-*
periore, ex pacto, domino inferiori, seu se- *preta-*
cundario, *concessam* et *comprobatam*. *tio.*

2. Dicimus, *in re aliena*. Quod enim
pleno iure nostrum est, illud nostrum, alio
respectu, amplius fieri nequit.

3. Dicimus, *in re aliena immobili*. Quod
non *strictè* capimus, sed *lato sensu*. Res enim
aliqua immobilis dicitur uel

- a) *naturaliter*, ut praedium urbanum et rusticum, uel
 b) *civiliter*, ut iurisdictio, coniuncta cum praedio, rebus immobilibus accensetur, adeoque simul cum praedio in feudum dari potest.

4. Dicimus, *in re plenissime utenda fruenda*, quia omnis utilitas non tantum ex re immobili, sed et occasione eius percepta, ad dominum secundarium pertinet.

5. Dicimus, *ex benevolentia domini*, scilicet *superioris*, quia ex gratia eius proficiscitur. Vnde feudum frequentissime modo *beneficium*, modo *beneuola actio* dicitur. Iure autem nostro *donatio regia* nominatur.

6. Dicimus, *sub conditione mutuae fidelitatis constitutum*. In hoc enim forma feudi consistit, ut dominus inferior superiori praestet *fidem obsequii*, dominus autem superior inferiori *fidem defensionis*. Stryk. *Exam. iur. feud.* cap. 2. quae. 12. 21.

§. III.

Fundamentum feudorum est ius naturale. Fundamentum iuris feudalis repetunt doctores ex iure naturali ac gentium. Ipsa enim ratio naturalis et publica necessitas exigit, ut militibus potissimum praedia ab hostibus occupata pro bene meritis concederentur, sub conditione tamen fidelitatis, quo eo securior esset res publica, et ad patriam defendendam subditi magis allicerentur. Deinde etiam ipsi contractus, per quos feuda constituuntur, ex iure naturali dependent. Accedit, quod gentes pleraeque in Asia, Europa, et alibi, feuda receperunt. Quod maius, et in Scriptu-

ra sacra feudum non obscure innui aiunt *Genes. XIV. 4. 2 Chron. XXXVI. 13.* Immo Herodem talem Romanorum feudatarium fuisse, doctores quidam scribunt. Quod nos aliis relinquimus.

§. IV.

Incidit autem hic magna, sed iucundissima quaestio, cui genti in Europa origo feudorum sit adscribenda? Quaeſtio haec mirum in modum torquet doctores iuris feudalis. Alii hunc honorem deferunt Gothis, alii Gal-^{pan in-}lis et Francis, nonnulli Longobardis, qui-^{uecto-}dam uindicant Germanis, plurimi uero con-^{res}ſuetudini omnium gentium Europaearum at-^{Hunni}tribuunt. At uero, pace omnium erudi-^{fuere?}torum, liceat mihi originem feudorum ad-ſcribere Hunnis, 1) quia Romani ueteres feuda non habebant, teſte ill. Heineccio in *Practef. ad Prooem. Inſt. §. 14.* 2) quia Gothi Hunnorum ſuere ſubditi, adeoque feuda non dabant, ſed potius ab Hunnis accipiebant. 3) Longobardi et Franci poſteriores ſunt, quam ut origo feudorum iis adſcribi debeat. 4) Imperii feuda ſub Carolo M. initium coepiſſe, ipſe Strykius allegat ex *Ittero de feud. imper. cap. I. §. 10.* Neque ſupra aetatem Fraucorum Germani in conſtituendis imperii feudis adſcendere poſſunt. Origine itaque feudorum Hunnis omnino eſt concedenda, non aliis.

§. V.

Deinde, nullius gentis Europaeae doctores explicare haecenus potuerunt, quid ſignificent uocabula in iure feudali occurrentia, ^{Variae} ^{feudi} ^{deriu-} ^{tionis.}

tia, *feudum*, *uasallus*, *uassaffor*, *felonia*, *alodium*, *adoha*, caet. Quaerit enim Strykius in *Exam. iur. feud. cap. II. qu. I.* unde deriuatur feudum? et responder, uariare hic doctores. Alii enim deriuant

1.) a uocabulo *fūden*, quod est *pascere* seu *alere*, ut scilicet uasallus et se ipsum, et familiam suam alat; sed haec deriuatio est admodum longe petita.

2.) Aliqui a *foedere*, quod dominus cum uasallo in concessione feudi inire solebat, deducunt: quod tamen minus proprie dicitur.

3.) Nonnulli a uocabulo Longobardico *feida*, quod *hostilitatem* et *bellum* significat, deductum esse uolunt. Sed obligare aliquem ad bellum contra hostem, sine fructu aliquo gerendum, non est magnum beneficium.

4.) Alii ex initialibus litteris iuramenti fidelitatis extorquere conantur, *Fidelis Ero Domino Vero Meo*. Sed talis cabbala in iure non est publici saporis.

5.) Alii ex prisca Germanorum uoce *fe*, quae non tantum pecus sed et alia bona olim denotabat, et uoce *ode*, quae *possessionem* seu *proprietatem* significat, deriuant. Sed haec sunt nihili.

6.) Strykius in *Exam. iur. feud.* a *fide* deriuat. Sed fides non datur in praemium uirtutis, verum res immobilis, adeoque feudum, quod rem immobilem significat, non dicitur a fide. Addit autem Strykius ex ittero, ueteres interpretes numquam *feudum*, sed *feodum* (per *eo*) scripsisse. Et id quidem recte.

§. VI.

Nam *foed*, *feod*, uel, ut aliae gentes pronuntiant ac scribunt, *feud*, est uocabulum radicale Hunnicum seu Hungaricum, idemque significat, quod apud Latinos *terra*, *praedium*, *territorium*. Adde pronomen seu particulam possessionem in fine uocis, ex genio linguae Hungaricae significantem *öm* uel *em*, unde fit *födöm* uel *födem*, quod idem est, ac *terra mea*, *praedium meum*, *territorium meum*. Veritas et fundamentum philologiae huius uel inde apparet, quod ueteres reges militibus pro bene meritis in praemium uirtutis certam terrae portionem, certa praedia ac territoria possidenda concedebant: Hinc fit, ut dominus praedii uel territorii apud Hungaros hodiernum uocetur *föes ur*, id est, dominus territorialis.

§. VII.

Porro *cap. VI. Quaest. 2.* quaestionem instituit Strykius, unde uox *uasalli* descendit? et respondet, hic quoque uariare doctores, siquidem

1.) Alii a uocabulo Germanico *Vassen*, deducunt, quod significat *ligare* seu *stringere*, ad indigitandum arctissimum uinculum, quo dominus et uasallus constringuntur.

2.) Alii a Germanico *Gesell* deriuant, quod idem est, ac *socius* uel *comes*.

3.) Alii a uocabulo Gothico *Vaefel*, quod *obnoxium* significat, huius uocabuli originem petunt: sed haec sunt nihili.

Nam *Väs* (quod Hungari eodem sono pronuntiant, quo Germani uocabulum Latinum

uas) et Hunnis et Hungaris idem est, quod Latinis *uexillum* seu *signum militare*. Al idem est, quod *sub* uel *infra*: unde nascitur aliud uocabulum Hungaricum compositum *Váz-al-lyas* seu *Vazalos*, quod idem est, ac *uexillifer*, seu supremus dux militiae.

Quod autem ad uocabulum *Valuaſſor* attinet, id quoque Hungaricum est, constructum ex tribus uocibus Hungaricis, *al - váz - ur*: nam, ut paullo antea monui, *al*, uel, ut intima plebs pronunciat, *ol*, *ual*, idem est, quod *sub* uel *infra*; *váz* perinde est, ac *uexillum militare*. *Ur*, quod plebs nostra per or plerumque pronunciare consuevit, dominum significat. Adeoque *al-váz-ur*, uel ut in iure feudali, quod Longobardis tribuitur, scribitur, *ualuaſor*, in lingua Hungarica idem est, quod apud Latinos *inferior dominus signi militaris*, seu *uexillifer inferior*.

§. VIII.

Felonia Deinde *cap. XXII. qu. 2.* inuestigare conatur Strykius, undenam dicatur *felonia*? et iterum respondet, *uariare doctores circa uotis significationem*. Alii enim

- 1.) deducunt a uerbo *fallo*, quasi *fallonia*. Sed praeterquam quod haec deriuatio sit uiolenta, plus est malitiae in *felonia*, quam in *fallacia*, quae a uerbo *fallo* descendit.
- 2.) Alii deriuant a uocabulo Germanico *fehlen*, quod Latinis est *errare*.
- 3.) Alii a Graeco *Φηλωμεν*, quod *imposturam* significat.
- 4.) Alii dicunt, esse uocabulum barbarum, et quidem *Longobardicum*.

Sed obserua, Hunnis et Hungaris *fëlen, fë-
lön, fölön*, discessum a latere alicuius signi-
ficare, adeoque *felonia*, uel ut Germani scri-
bunt, *felonay*, discessum, desertionem, trans-
fugium, ac proinde *rebellionem*, denotat.

§. IX.

Feudo opponitur *allodium*: quo uocabulo *Allodi-
exprimant doctores iuris feudalis rem, quae in un-
plena nostra potestate ac dominio est, adeo, ut quid?
eam a nullo recognoscamus.* Scribitur autem
uariis modis, nimirum *alode, alodum, alodium,
allodum*. Doctores communiter hanc nocem
deducunt ex particula Germanica *all*, omne,
et *oede*, quod prius Germanis *patrimonium*
significauit. Vnde putant hodiernum uoca-
bulum *Kleinodia*, id est, *bona haereditaria
pretiosiora*, deriuari posse. Sed probe ob-
serua, Hunnis et Hungaris *eladó*, vel, ut in-
fima plebs pronunciat, *aladó*, idem est, quod
uenalis: *eladóm* seu *aladóm* perinde est, ac
uendo, adeoque *eladóm, aladóm, allodum* seu
allodium bona, quae libere ac citra consen-
sum principis *emi* ac *uendi* possunt, et per con-
sequens in plena potestate ac dominio nostro
sunt, indigitant.

His accenseri potest uocabulum doctoribus *Adoha
iuris feudalis familiare, adoha, cuius memi- unde et
nit Beyerus in Delin. iur. Germ. lib.III. cap. quid
21. §. 34-39. quod idem est Hungaricum: nam sit?
adó* Hungaris idem est, quod Latinis *tribu-
tum* seu *census*; quum scilicet subditi dominis
suis censum annum soluunt, siue domini isti
fuerint principes, seu nobiles territoriales.

§. X.

§. X.

*Ius
feuda-
le Sar-
mati-
co-
Hun-
gari-
cum.*

Tali iure consuetudinario feudali Hunnos eorumque posteros Hungaros, tam in natali suo Sarmatiae Asiaticae solo, quam post egressum ex Scythia, Daciis et Pannoniis occupatis, ante ingressum Longobardorum in Pannoniam, eorumque transmigrationem in Italiam, fuisse usos, egregie ostendit Ioannes Ioni, IC. Hungarus, in *Tract. de orig. et progress. iur. Hunno-Hungar. sect. I. §. 1. 2.* ubi adducit testimonium Ioannis Turocii ex *Chron. Hungar. cap. 10.* qui scribit, inter Hunnos causarum iudicialium directorem fuisse virum quendam, nomine *Kadar*, qui excessus criminales, et praetensiones militum priuatas ac ciuiles, cognoscebat atque perimebat. Vbi simul refert, qua solemnitate duces ac milites ad expeditiones bellicas, mucrone sanguine adperso, et subsequente uoce praeconis, conuocari solebant. Quae tamen consuetudo non erat Hunnis propria, sed communis etiam cum aliis gentibus.

§. XI,

*Attila
eius
compi-
lator.*

Adfert deinde aliud documentum ex Petri Callimachi *Exper.* Attila, captis descriptisque locis, per quae gentibus suis distributis, regionem munitam, clausam insultibus externis redderet, aliquantulum temporis stabiliendis rebus ac regno suo, totum scribendis legibus, quibus agitarent inter se, absunxit. Putabat enim, conscriptis legibus homines fieri meliores, cum intuerentur quotidie, quae bene merentibus de communi utilitate proposita essent praemia, et quae flagitiis poena immineret. Unde uidemus, Attilam subditis suis promulgasse leges scriptas.

§. XII.

§. XII.

Idem adfexit grauis scriptor, Nicolaus Olabus, archiepiscopus Strigonienſis, in ſuo *Nicolaus Olabus* *Attila, cap. IV.* Nimirum, dum Attila, ſiue *teſta-*
 metu uenturi contra ſe ex Aſia Marſiani Imperatoris, ut quidam tradidere, ſiue tentorii ſui, ſereno caelo ſubito prolapſi, portento percuffus, Sicambriam reuerſus fuiſſet: dimiſſo exercitu ad ea Pannoniae loca, quae illis ad curanda corpora, quietemque aliquantiſper agendam, diſtribuerat: ipſe, ne id quoque temporis, quod a bello ſupererat gerendo, inutiliter, ac praeter publicum ſuorum commodum abſumeret, ſtatuit regnum legibus ſuis ſtabilire, arbitratus, leges regno firmando non minus neceſſarias eſſe, quam arma. Igitur, quum legibus ex aequo et bono publico conſcribendis, ſubditis in ordinem, quo uiuerent, redigendis, operam daret: reges et populi complures partim nominis, fortitudinis, ac in rebus militaribus gloriae ipſius fama, quae totum fere iam penetrauerat orbem, pelleſti; partim exiſtimantes, depoſita priori praeferoſi natura, eum iam ad mores ciuiliores conuerſum iri, atque regnum ſuum legibus firmaturum, hac qua re aliquam praebiturum et continentiae et iuſtitiae ſuae ſpeciem, ex diuerſis orbis regionibus indies ad eum conſuebant.

§. XIII.

Quartum documentum Bonfinius ſuppe- *Bonfinius*
 ditae lib. III. decad. I. pag. 37. ipſe Attila ad *nius.*
 diſponendum regnum animum intendit, rem publicam inſtituit, munit legibus, et edicta uaria promulgat. Non itaque eſt, ut dubitemus, Attilam ſcripſiſſe leges grammaticae, id eſt,
 litte-

litteris in tabulas describi iussisse; et *iuridice*, id est, publice subditis suis promulgasse.

Isto iure usi sunt Hunni et Gothi in Pannonia, quibus Attila pro meritis suis certa officia ac praedia conferebat. Idem ius Gothi ex Pannonia in Italiam secum transfulere; quos mox et Longobardi secuti eiusdem iuris facti sunt participes.

Hoc ius ex lingua Hunnica Gothi, ex Gothica Longobardi, ex lingua Longobardica in sermonem Latinum conuerterunt duo consules Mediolanenses, Gerardus Niger et Ober-tus ab Orto.

Atque hoc modo compilarunt *ius feudale*, quod Corpori iuris civilis adiectum est, circa annum 1150. adeoque haec est ratio uera, cur istud ius *antiquissimum* in superlatiuo gradu dicatur *1. Feud. l. §. 1.* quia inter mortem Attilae, quae incidit in annum 485. et compilationem iuris feudalis Mediolanensis anno 1150. factae, intercedunt anni praeter propter 692. Hinc denique ratio uera reddi potest, cur isti consules uocabula, *feudum, alodum, uasallus, feloniam, adoha, ualuazur*, caet. non sciuerint uocabulis exponere Latinis, quia erant Hunnica, a Gothis tamen Hunnis immixtis retenta, et ab istis compilatoribus Latina terminatione donata, adeoque corrupta ac distorta.

§. XIV.

Gothi
ab
Hun-
nis in

Tumultuantibus inter sese Hunnis et Gothis; perierint, an uero hi exemplaria legum ab Attila promulgatarum clam iurriperint, et in Italiam secum transfulerint, non inquirō.

Suffi-

Sufficit mihi, antiquissimas istas consuetudines Hunnorum mansisse apud eos semper, et per traditionem ad posteros suos deuenisse, quibus lapsu temporis Reges Hungarorum Christiani adiecerunt consuetudines, easque tam ex moribus aliarum gentium, quam praecipue ex iure ciuili Romano et canonico - pontificio perpolire conati sunt: quas demum iussu Vladislai VII. Regis Hungariae magister proto-notarius, *Stephanus Verboetzius*, a. 1514. in scripturam et unum systema redegit, inque comitiis Hungaricis regi et statibus regni obtulit. Exstat itaque Ius feudale Hunnicum antiquissimum in *Opere tripartito Iuris consuetudinerii regni Hungariae*, sed cui illustris Verboecius plurima ex iure Romano et canonico capita immiscuit, ut ipse fatetur, *part. II. tit. 6.*

§. XV.

Cur ergo in iure Hungarico uocabula, *feu-Obiedum*, *uasfallus*, *ualuasfor*, *felonia* caet. nullibi exstant? Respondeo: igitur, quia sciuit ill. Verboecius, uocabula ista non esse Latina, sed Hungarica, adeoque quum iura patria sermone Latino conscriberet, loco *feudi* scripsit *ius possessionarium*, quod ipsi perinde est, ac *praedium* vel *territorium nobile*. Loco *uasfalli* adhibuit uocabula *ducum*, *baronum*, *comitum*, caet. quamuis *baro* non sit uox latina, sed Graeco-Phrygica, idemque significet, quod latinis *magnus*: unde *baro raia* apud Asiaticos *magnum dominum* denotat. Loco *ualuasforis* scripsit *capitaneos* et *officiales minores* seu *secundarios*. Loco *feloniae* adhibuit *notam infidelitatis*. Vfus autem est uocabulo *allodii* uice unica tantum

tum in toto suo opere, *part. III. tit. 14.* sed in sensu plane alieno, ac minus accurato, quia forsitan ob terminationem Latinam et litterarum permutationem crism grammaticam uocis uernaculae non animaduertit. Talia feuda sunt omnes *donationes regiae* in Hungaria et Transyluania, siue *pure*, siue per *inscriptionem* concessae. Vnde non ex iure feudali Longobardico in iura nobilium Hungarorum plurima irreperunt, ut putarunt plurimi uiri illustres, Ciconitius *cap. I. qu. 12.* et RR. Szegedi in *Tyrocinio* suo, sed Gothi et Longobardi iura sua feudalia acceperunt potius ab Hunnis.

Frustra itaque Gothi, Hunnorum subditi, vel Longobardi, Hunnorum in Pannonia inquilini, de origine et antiquitate iuris feudalis gloriantur, ista enim praerogatiua Hunnorum est. Neque amplius interest, ut celeb. Conr. Sam. Schurtzfleischius in *Diss. Hungarica §. 9. in notis Hungaris* obiciat, *se nihil inuenisse constitutionum Hunnicarum.* Rectius scripsit Berneggerus, *Hungarorum ius sine scripto remansisse, quod usus diuturnorum morum consensu utentium comprobauit, usque ad Vladislaum II. regem.* Id quod et Bodinus candidè agnouit. *Cum enim Europam paene totam ferro ac flamma Hunni uastarent, Longobardos et Alemannos, Germanorum gentes, ac Francos, Gallorum ueteres colonos, ad dominatum rerum omnium occupandum sic aduefecerunt, ut nemo terrae glebam nisi eorum beneficio possideret.*

T A N T V M.

HL 137

ed
nia
a-
cis
da
er
o-
ali
m
ni-
e-
di
is.
ti
u-
la-
o-
b.
a-
hil
us
ri-
n-
um
it.
na
r-
es
um
iſe

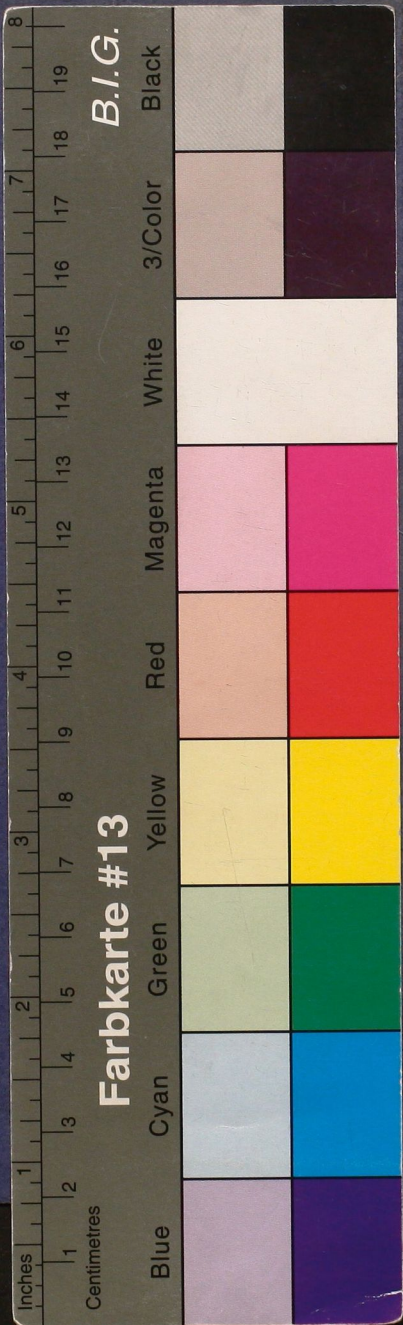
ULB Halle

3

007 401 434

32.

ANDREAE HVSZTI
IVRIS PRVDENTIAE ET POLITICAE
IN INCLYT. COLLEG. REFORMAT.
CLAVDIOPOLITANO
PROFESSORE

DISQVISITIO
QVA
ORIGINES FEVDORVM
ATQVE
IVRIS FEVDALIS
NON ALIAS
NISI HVNNICAS ESSE
PROBATVR.

LIPSIAE
EX OFFICINA LANGENHEMIANA
C1110CCLXXII.

